Donderdag 2 Januari 1947

DAGBLAD

63ste Jaargang No 5000

AMIGOE DI CURAÇAO

[illegible] verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenlanden Suriname 2.50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 80 Willemstad Adres: Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie Paulus drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba J. E. Croes Postbus 14 Oranjestad: tel. 38.

Alles draait om Rusland

Soekarno breidt parlement uit

BESCHULDIGING.

De Izvestia beschuldigd Amerika en Engeland er nu van, dat zij met hun economische maatregelen voor Duitsland een inbreuk maken op de bepalingen van het verdrag van Potsdam (Moskou, (AP) 31.12).

LITWINOF

[illegible] Russische diplomaat.

ATHENE.

[illegible] deelden mede, dat het [illegible] mogelijk, dat er vrede komt in Griekenland, vóórdat men de [illegible] partijen laat deelnemen aan de regering. Men [illegible] regering als neofascistisch (Athene, (AP) 31.12).

SOVJET EN SPORT.

De leider van de sport in de Sovjet Postnikok deelde mede, dat men aan internationale tournooien zal gaan deelnemen. Er bestaan nog geen concrete plannen doch men zou tegen b.v. Zuid-Amerika kunnen voetballen. Men zal ook clubs uitnodigen naar Rusland te komen. Over deelneming van de Olympische spelen in Londen heeft men nog niet beraadslaagd (Moskou. (AP) 31.12).

HOOG GEBOORTE CIJFER IN RUSLAND.

De Minister van Openbare Gezondheidsdienst G. Miterev, deelde in een kranten artikel mede, dat het aantal geboorten in Rusland sinds de oorlog reeds verdubbeld is en dat het sterfte cijfer in dalende lijn is (Moskou, (AP) 2.1).

TITO'S PLANNEN.

In zijn nieuwjaarsrede liet Tito uitkomen, dat hij niet wenst terug te keren tot wat hij noemt een economisch stelsel uit de tijd der oudvaders. Het land moet van het volk zijn. De arbeiders moeten de bezitters zijn van hun producten. Deze rede werd weergegeven door radio Moskou (Moskou, (AP) 2.1).

HELEMAAL UIT ESTLAND.

Een groep van 48 mensen uit Estland ontvlucht om niet langer onder de Russen te moeten leven, kwam in kleine boten in Miami aan. Men was met deze kleine boten de Oceaan overgestoken. De tocht heeft nu gelukkig een goed einde, daar zij een boodschap mochten ontvangen van President Truman, waarin de President hun ondernemingsgeest prijst, „die juist zo typerend mag heten voor hun natie". De vluchtelingen waren Lutheranen, zij kenden echter een Pater James D. Loeffler S.J., die persoonlijk voor hen bij de President is gaan interveniëren (L.n).

UIT INDIË.

Uit Batavia wordt gemeld, dat President Soekarno wijzigingen aanbracht in het voorlopige parlement. Hij koos voor dit parlement, dat over de 400 leden telt mensen uit, die gunstig staan t.o.z. van de overeenkomst die met Nederland bereikt werd. De bedoeling schijnt te zijn het willen komen tot een verenigde staten van Indië (Batavia, (AP) 31.12).

NAAR DE ZUID-POOL.

Het komt de Russen voor, zegt Eddy Gilmore, dat de expeditie naar de Zuidpool van Byrd toch niets anders te betekenen heeft dat een tocht om te zoeken naar uranium in de gebieden van de Zuidpool ook al wil men dat in Washington wel officieel ontkennen. Eddy Gilmore deelde mede dat dit de opinie is van de commentator die in de „Rode Ster" schrijft (Moskou, (AP) 31.12).

SANTO DOMINGO EN ARGENTINIË

Met grote plechtigheid [illegible] de President Trujillo [illegible] uit Argentinië (Ciuda[illegible], (AP) 31.12).

CARAÏBISCHE SAMENWERKING.

Uit Washington seint David Frensler een beschouwing over de pogingen van de verschillende landen, om de bevolking van het Caraïbische gebied ongeveer vijf en half millioen inwoners tellend te vrijwaren van gebrek en ellende.

Na een overzicht te hebben gegeven over de tot standkoming van de Caraïbische commissie, vervolgt hij, dat dat alles geschiedt in met de volle sympathie van de republieken Cuba Haïti en Santo Domingo. Engeland zou 480 millioen dollar voor het Caraïbische gebied willen voteren.

Hij vestigt de aandacht op de strijd tegen het analphabetisme. Men gaf Porto Rico en de Virgens eilanden een eigen Gouverneur, Martinique en Guadaloupe kregen Frans burgerrecht en hij weet te vertellen dat de commissie een code van rechten en plichten zal opstellen voor de volken in het Caraïbische gebied (Washington, (AP) 31.12).

VEILIGHEIDSRAAD.

In de Veiligheidsraad werden de leden Nederland, Mexico en Egypte vervangen door België, Colombia en Syrië (Lake Success, (AP) 31.12).

NIEUWE RIDDERS.

De Koning van Engeland ridderde de Engelse gezant in Nederland Sir Neville, Generaal Smuts ontving ook een onderscheiding. Onder de figuren uit de koloniale wereld die geridderd werden komen verschillende residenten van Serawak voor (Londen, (AP) 31.12).

HUWELIJK PRINSES ELIZABETH.

Naar verluid zou het cabinet reeds de quaestie besproken hebben of Princes Elizabeth erfgenaam blijft van de Britse Troon, zo zij in het huwelijk zou treden met een Griekse Prins. Men wil de reactie in het Britse Imperium afwachten (Londen, (AP) 2.1).

VREDE IN INDO-CHINA?

De radio van Indo-China deelt mede, dat de voortvluchtige president van Indo-China Ho-Chi-Minh, aan den minister van koloniën in Frankrijk Marius Moutet gevraagd heeft om persoonlijk te interveniëren in de Indo-Chinese quaestie, opdat de vrede moge terugkeren (Saigon, (AP) 2.1).

FILM IN AMERIKA.

Aan het diner van de Katholieke Universiteit van New York onlangs in hotel Pennsylvania

GRETA GARBO.

gehouden, bij welk diner al de oud-leerlingen van deze universiteiten bijeen kwamen heeft de heer Martin Quigley een bekend figuur in de filmwereld den Katholieken gewaarschuwd om pal te staan bij hun beoordeling van de moderne nieuwe films. Hij liet uitkomen, dat verschillende filmmaatschappijen zich niet meer zullen houden aan wat men gezamenlijk in het jaar 1930 als code voor de filmproductie heeft vastgelegd. Hij verhoopte vooral steun van de vereniging met millioenen leden de zgn. „Legion of Decency" (L.n.).

HOLLANDERS OP SUMATRA

Men bericht ons uit Batavia, dat de Nederlandse Infanterietroepen bijgestaan door hun artillerie, ten Zuid-Oosten van Medan, de vroegere hoofdstad van Sumatra, vooruitgang hebben gemaakt. Men raakte in conflict met de elementen van het republikeinse leger, die voorzien waren van mortieren en automatische wapenen. De stad Medan, heeft 60.000 inwoners, waaronder ongeveer 20.000 Chinezen. De premier Sjahrir, deelde mede, dat hij nog geen officiële berichten over de gevechten heeft ontvangen. Hij drukte zijn bezorgdheid over de situatie, en wees op de toestand in Indo-China. Hij achtte een spoedige ondertekening van de overeenkomst met Nederland van zeer veel waarde voor de vrede (Batavia, (AP) 2.1).

Welvaart voor Curacao

Men bestudeert nieuwe welvaartsbronnen voor Curaçao. Het is een goede gedachte, om niet in dagen van voorspoed stil te zitten, doch gedachtig aan de wisseling van de fortuin, óók na te denken over wat er misschien morgen kan gebeuren.

We zijn blij, dat men twee experts op dit gebied heeft laten uitkomen, opdat de zaak werkelijk heel ernstig worde aangepakt, nu is er kapitaal, nu is er mogelijkheid misschien, om Curaçao een bijna zekere toekomst te geven.

De geschiedenis van de negentiende eeuw kent de zorg van het Moederland, om van Curaçao wat te maken. Men zag er de smokkelhandel en dat gaf wel geld in het laadje, doch dat gaf ook onophoudelijke diplomatieke verwikkelingen, zoals men na kan lezen in het interessante boek, over onze diplomatieke betrekkingen met Venezuela van den heer Corporaal.

Er kwamen nog verschillende nieuwe Nederlanders naar Curaçao, zoals er vroeger een Eman en een Raven kwamen, zo kwamen er in die tijd een Maal en een Sprockel. Er waren militairen die hier [illegible] hangen". Er waren ambtenaren, die een plantage namen en hun levensdagen hier op Curaçao bleven slijten.

Het was geen welvarend eiland. Men had de commissaris-generaal van de Bosch gestuurd, die in 8 weken een nieuwe staatsregeling maakte, waarbij hij uitging van de economische nood en daarom besloot alle bezittingen van Nederland in West-Indië onder één hoofd te plaatsen, het de opzet, „zo kan de een de ander helpen". De man vergat de administratieve stroefheid, die er moest volgen, en vergat, dat ál de bezittingen in de West wel noodlijdend waren.

Hij richtte nog een Westindische Handelsmaatschappij op, doch ook dat haalde niets uit. Men stuurde bv. een schip met kaas naar Curaçao, doch er waren geen kopers te vinden, zodat men maar door moest zeilen naar Cuba om daar te proberen, of men Hollandse kaas zou willen eten.

„Van de Bosch verdient geen standbeeld", schreef men. In de officiële vergadering van de Westindische Handelsmaatschappij liet men uitkomen, dat men alles toch onzin vond en dat de smokkelhandel toch het enigste was, waar men een stuk brood aan had. Consuls als de latere gouverneur van Curaçao, Lansberg, hebben dan ook de handen vol met verwikkelingen, doch proberen met alle geweld handelsrelaties te krijgen met de nieuwe republieken. Er zat toch wel muziek in! (Deze Lansberg zocht ook de kina in Colombia voor de aanplant in Indië en dat met gróót succes).

Zo rond 1842 is de situatie op Curaçao wel helemaal dood, economisch gesproken. Toen kwam gouverneur Baron van Raders op met zijn landbouwplannen, zijn schapenteelt, zijn zoutpannen, zijn conchinille, aloëinvoer, terwijl hij tevens zorg droeg voor verbetering van het havenwezen, door het oprichten bv. van een vuurtoren op Bonaire.

De man klaagt steen en been, dat niemand hem wil helpen. De plantage-eigenaars hebben geen fut tot iets nieuws. Men kan heel [illegible] naiezen in het boek van Van Lennep Coster in zijn „Aantekeningen over mijn reis in West Indië".

Men ging Raders, toen hij al ging in Suriname zat nog in de Hollandsche pers aanvallen (Arnhemse Krant) zodat er nog een interessant brochuurtje verscheen ter verdediging van zijn landbouw-beleid.

Ook in het emancipatie rapport een geweldigd document van intense waarde zien we de economische problemen goed naar voren gehaald.

Hadde men toch Mgr. Niewindt goed begrepen, die vroeg om wat grond rond zijn kerken, opdat Curaçao ná 1863 dorpen zou kennen, waar men in overleg de strijd om wat brood zou kunnen aangaan. De heren wisten beter.

In de moderne tijd kennen we de kreet van de socialist Van Kol, die Curaçao lief had, nadat hij met mensen sprak als pater Wahlen. Hij schreef zijn boek „Een noodlijdende kolonie" waarin hij de economische mogelijkheden weer naar voren haalt. Daar waren de nummers van het Algemeen Nederlands Verbond over onze eilanden, waarin veel te lezen staat, dat nu nog waarde heeft voor wat het economisch leven betreft.

Onder de gouverneur De Jongh van Beek en Donk was er weer landbouwbelangstelling, met een tentoonstelling zelfs. De man ging spoedig heen, gelijk later ook Helfrich. Toen reeds kwam het plan op, dat gouverneur Wouters trachtte te verwezenlijken nl. het stichten van dorpen voor landbouw en veeteelt. Hierop kwam natuurlijk in de moderne tijd direct de reactie, dat zo iets niet goed gaat zonder industriële landbouw op grote schaal. Rapporten liggen er genoeg in de archieven, nl. dat van Prof. Went (waarop een felle critiek van de „Amigoe di Curaçao", de prof. zou met andere zaken té druk bezig geweest zijn op Curaçao, hij was nl. dat kan een prof. ook nog overkomen, verliefd geraakt onder weg), het rapport Boeke enz. enz.

Er is het grandioos opgezette plan van Ir. O. C. A. de Lidth de Jeude over onze haven, dat we zo zoetjes aan aan particulieren kwijt raakten, waarbij hij een pierenstelsel in het Schottegat had geprojecteerd. Van hem ook zijn de dammenplannen van 1910.

In de laatste tijd, we leven snel, is er het rapport van Ir. Verwey waar men reeksen van mogelijkheden weer opgeeft. Heel terecht basert Verwey zich op het standpunt: „Laat ons niet, waar men in-

(wordt vervolgd op pag. 2)

het nieuws van vandaag

Het lijkt of de correspondenten het hebben afgesproken, alle telegrammen gaan bijna over Rusland, of men nu schrijft over Griekenland, over Joegoslavië of men nieuws heeft over de Zuid Pool expeditie, over de sport, het is altijd Rusland, dat om de hoek komt kijken. Het Rusland is vóór en Rusland ná.

Is het louter afspraak, of is het angst voor de dag van morgen, het jaar dat we nu schoorvoetend zijn ingetreden?

Ernstige woorden vallen er over Rusland. De bisschoppen van Amerika wijzen op Rusland in hun brief tot het Amerikaanse volk. Het is interessant te zien wat de Russen er zelf overdenken.

In New York heeft het blad Izvestia een aparte correspondent zitten voor het verslaan van de vergaderingen van de Verenigde Landen, de man schrijft:

„De Amerikanen zijn ondanks al die propaganda van de kan der pers tegen onze Sovjet sympathiek voor ons. Het is toch zulk een goed en vrolijk volk, men weet van omgaan met elkaar en men werkt hard. Het prijst de techniek in Amerika doch verwenst de vuile straten in de achterbuurten van New York."

Hij ziet het slechts dus als een propaganda van de pers tegen Rusland.

Als de lezers in Rusland, dat nu onder de ogen krijgen zullen ze dan niet gaan vragen: „Ja, maar waarom maken die kranten zulk een propaganda tegen ons?"

Men zou het denken, doch die kranten in Rusland weten wel onmiddellijk de oplossing natuurlijk.

Het zijn de kapitalisten, die bang voor ons zijn, omdat ze morgen hun mooie auto kwijt zullen zijn en hun lui en weelderig leven loopt op een eind.

Het is niet prettig, om zo het nieuwe jaar in te gaan, we kunnen ieder dag wel een aparte kolom geven over de Russische quaestie, we zullen er maar een aparte kop voor laten maken op de cliché-fabriek.

Wij kleine mensen kijken vol zorg wat het jaar 1947 ons wel geven zal, doch de Amerikanen kijken al over het jaar 1947 heen naar 1948, want dan moet men een nieuwe president gaan kiezen, daar in de „States". Men heeft al de namen van de candidaten gehoord: **Stassen, Taft, Dewey Truman,** en nu **Eisenhower** ook nog, zoals we op Oudjaarsdag reeds berichtten. Zou gelijk de vorige keer al gemompelwerd MacArthur ook als candidaat voor de dag komen, of misschien **Walles?** Men is er wel vroeg bij, om zich candidaat te stellen.

In Indië schijnt het, dat er moeilijkheden komen door de troepenbewegingen. In Indo China wenst men gelukkig vrede, dat is tenminste een goed bericht bij het begin van het jaar 1947.

Het nieuwe jaar 1947

We hebben wéér de kans gekregen, een Nieuw Jaar, dat we 1947 zullen heten.

Laten we denken aan de woorden van die schrijver Alphonsus: „God heeft ons wel geschapen zonder ons. God heeft ons wel verlost zonder ons, doch Hij zal ons niet zonder onze medewerking de Hemel binnenlaten".

Voor dat laatste kregen we nu weer een jaar erbij 1947. Besteed het wel, voor de eeuwigheid.

Een journalist kan niet slechts artikelen schrijven over een jaar, dat afgelopen is, hij kan het ook over een jaar, dat nog komen moet.

Hij kan U voorspellen, dat over een paar dagen zelfs de Surinamers hier op Curaçao met hun broeders en zusters in het Vaderland zullen jubelen bij de komst van hun nieuwe bisschop Mgr. St. Kuypers.

Hij kan voorspellen in het licht van de goede berichten uit Holland, dat ook wij, na heel wat te lange tijd onze Bisschop weer in ons midden zullen zien.

Hij kan voorspellen, dat men in de maand September grote feesten zal vieren op Santa Maria, [illegible] Kerk daar honderd jaar.

Na Bonaire, Barber, en St. Rosa, de vierde kerk die een eeuw bestaan.

Over de grenzen van ons eiland heen is er de wereld. Deze week schreven de bisschoppen van Noord-Amerika een brief waarin zij o.a. wijzen op het verdriet van nog 7.000.000 krijgsgevangenen, die nog wachten, steeds maar wachten en die gezien het ontredderde wereldverkeer ook in 1947 hun huis en vaderland niet terug zullen zien. Daarbij komen nog de kampen als Jamaica en Bonaire. Laat men beoordelen, is er actie geweest tegen de veiligheid van onze staat door hen, die onze gastvrijheid genoten, dan straf, doch anders vrijheid voor de onschuldigen, met de restrictie terug naar hun land, indien mogelijk.

Waarschijnlijk ligt de quaestie zo, dat hier op Curaçao geen instantie bevoegd is een dergelijke quaestie op te lossen. De Amerikaanse bisschoppen schrijven letterlijk „It is unworthy of the victors to revenge injustices by violating human rights and heaping insults on human dignity".

10 Maart moet er vrede komen met Duitsland en Oostenrijk. Hoe zal men kunnen vergoeden, wat men aan ons land misdeed? Laat men ons land een zekere economische toekomst geven, daar heeft het toch ten minste recht op. Het zou toch afschuwelijk zijn, dat er een vrede gaat komen — en het lijkt er op — waarbij Nederland verwaarloosd economisch achteruitgeduwd wordt.

Niet te somber echter, we liggen aan zee en helemaal niet achteraf.

Om op Curaçao terug te komen, we kunnen de parlementaire commissie Kropman verwachten. De voorzitter was jarenlang wethouder van economisch zaken in Amsterdam. Hij is een principieel katholiek getuige b.v. zijn schitterende rede op het Maria-congres te Nijmegen in het jaar 1932, een rede die door Prof. Brandsma geroemd werd om werkelijkheidszinen levensernst.

Mr. Kropman was redacteur van „de Tijd" en hoofdredacteur van „de Nieuwe Eeuw" hij was ook wethouder voor arbeidszaken.

Onder de leden zien we ook de oud-Minister van het cabinet Schermerhorn Prof. Logemann. Het is een professor met een Indische loopbaan, laatstelijk was hij hoogleraar aan de rechtsschool in Batavia. Hij zal dus wel geïnteresseerd zijn in onze rechtsschool. Dr. Bierema is een Groninger, die verschillende Duitse universiteiten bezocht en een groot landbouw-expert is. Hij was reeds lid van verschillende staatscommissies.

Een groot intellectueel onder de leden is Prof. Dr. Joh. de Zwaan leraar te Leiden en later te Groningen, waar hij vanwege zijn Testamentaire studie grote naam verwierf. We heten de commissie van harte welkom.

In de aankondigingsbrief [illegible] de Gouverneur nog uitkom[illegible] de commissie op bezoek [illegible] „het doel is niet het instellen van enig onderzoek, doch uitsluitend het brengen van een bezoek".

Het is goed, dat men Curaçao beter wil leren kennen en we heten ons daarom gelukkig, dat ook in de tweede kamer zulk een verlangen opkwam. Naar we vernemen kon Prof. Romme de fractieleider van de Katholieke Partij, van wie in de Kamer het voorstel tot het zenden van een commissie naar Curaçao [illegible] zelf niet meekomen, daar [illegible] reis naar de Oost gaat [illegible] men, om zich daar pers[illegible] van de situatie op de hoo[illegible] stellen". Wat zwaarder is [illegible] zwaarder wegen".

Sommigen mensen zijn [illegible] zorgd over 1947. Ze kijk[illegible] ernstig. „zo lang er nog een God in de Hemel is, zal Hij Zijn kinderen niet vergeten".

Zeker de tijd is ernstig voor Curaçao, vanwege het [illegible] dat gaat komen, en dat [illegible] send kan zijn voor het lot van Curaçao. Vol zorg kan men [illegible] over de wereldsituatie en [illegible] Rusland denken.

Anderen schudden het [illegible] en betreuren de onrust in landen rondom ons. In het A.P.-nieuws wees men er op, dat het voor het Caraibische gebied een goed teken was voor de toekomst, dat men zoveel belangstelling gaat schenken aan dat gebied. Het jaar: 1947 belooft veel voor dat gebied, meende die verslaggever van de A.P. dienst.

Men wijst er op, hoe alle landen in dit gebied, hun best doen om het volk naar te helpen. Engeland voteert grote sommen, Amerika benoemt mensen van het land zelf in hoge functies, Frankrijk schenkt burgerrecht en Nederland ook luidde een „nieuwe phase" in.

Laat ons hopen. Vol moed

Nieuwjaars wens Mgr. Verriet

Bij de Hoogeerwaarde Pater Const. Gallé, provicaris apost., kwam het volgende telegram binnen:

„Hoogeerwaarde Pater Vicaris Gallé Willemstad Curaçao, bedankt voor belangstelling en gebeden. Bid God's rijkste Zegen af over U, alle Priesters, Religieuzen, Gelovigen, Vrienden en Kennissen. Toestand bevredigend. Hoop U allen spoedig weer te zien.

(w.g.) Mgr. Verriet".

Uit nadere berichten vernemen we nog, dat het gevaar van de longensteking geweken is, zodat we kunnen hopen Mgr. Verriet, spoedig op Curaçao terug te zien.

(Vervolg van pag. 1)

voert op Curaçao en laat ons dan afvragen welke invoer zou niet nodig zijn, door zelf dat product te vervaardigen."

Speciaal in verband met de woningnood wijzen we nog eens op de woorden van Ir. Ten Brink als dat op Curaçao de elementen voor cement aanwezig moeten zijn. Hoe zijn toch de onderzoekingen dien aangaande door D.O.W. ingesteld, afgelopen?

Laat men zien naar de resultaten van het onderzoek over de aloë onder Wagenaar op Aruba, laat men zien wat de aloëcommissie opmerkte. Men dient ook te wachten op het resultaat van de commissie onder frater Radulphus in zake verlaging van het waterpeil.

Van belang zijn de „aantekeningen" van Dr. Ir. Cohen Henriquez over de economische betekenis van Curaçao. Een rapport over kleinindustrie van de hand van den heer W. van Eyck ging naar den Gouverneur een tiental jaren terug. Even dient opgemerkt, dat in dit plan ook plannen staan, die niet tot algemeen voordeel zijn, zo preekt genoemde heer van de oprichting van een taxibedrijf, waarbij natuurlijk de chauffeurs „in dienst" zijn en niet meer gelijk, nu zelfstandig werken. De winst gaat dus naar één en niet meer naar de direct betrokkenen. Is dit geen nadeel?

In de rede van den Heer Gerharts in de staten liet hij ook uitkomen, dat men veel voor Bonaire moet doen. Zijn opgave van reden, „want het is zoveel groter dan Curaçao", is niet erg doorslaand. De Sahara is ook wel wat groter dan bv. het eiland Malta, doch minder belangrijk.

Eerst moeten we komen tot het zeker zijn van onze markten. Neem bv. het zout, waar moet het heen? Nu en dan een boot voor de Engelse eilanden of naar Suriname, loont dat de moeite om tot een dure industrialisatie over te gaan? Heeft men de zekerheid van arbeidskrachten op Bonaire? Men zei, dat de Caraibische commissie op Parera, zou bezien of het mogelijk was om een tolunie te maken voor het Caraibische gebied. Dan kunt men zeker wel van afzet. Doch helaas iemand ter conferentie vertelde ons, dat ... dat deze quaestie niet aan de orde is geweest.

Wij kunnen wel reclame maken zoals door boeken als „Los Emigrados" van Kassim Elhimani, of zoals door de drie extra ... „Souvenir", of door een ... editie van „Nacional" of „La Esfera" in Caracas doch dat ... is weinig.

Een Jaarbeurs voor de Nederlandse producten ter export naar Zuid-Amerika ieder jaar op Curaçao", riep men. „Een eigen beurs" wilde iemand, statenlid.

Waarom heeft men niet al het geld, waarmee de leningen op Curaçao werden voltekend opgenomen en industrieën opgezet tot opbouw van het moederland, zoals scheepsbouw op grote schaal, en modern ingericht, waarom nam men dat geld niet tot oprichting van een nieuwe scheepvaartmaatschappijen, terwijl men toch wist dat Maatschappijen, als de K.N.S.M. nog maar weinig boten konden laten lopen nà de oorlog?

Er moet nu een groots plan komen. Veel succes wensen wij de beide heren.

Zij mogen best wel een standbeeld verdienen, de heren Goudriaan en Dresden.

AANKOMST MGR. KUYPERS.

Na vernemen zal zeer waarschijnlijk morgen Mgr. St. Kuypers in Suriname aankomen, alle klokken zullen luiden, als de boot Nieuw Amsterdam passeert. Mgr. Kuypers gaat het geestelijk bestuur overnemen van Mgr. Roosmalen, die 34 jaar lang de zorgen voor Suriname droeg. In het begin van het vorig jaar is Mgr. Kuypers naar Nederland vertrokken voor het ontvangen van de Bisschopswijding, welke plechtigheid plaats had in de Kathedraal van Den Bosch.

Mgr. Kuypers reisde ook naar Rome en maakte daar de heiligverklaring mee van Mother Cabrini. Naar we vernemen heeft de St. Aloysiuskring een telegram van welkom gezonden.

KORFBAL.

Hedenmorgen vertrok Bito naar Aruba voor het spelen van enkele wedstrijden. Men keert 5 Januari terug.

BITO.

Vergezeld van zijn gelukwensen met het nieuwe jaar, stuurde de Heer Ernst Wever ons het programma der wedstrijden, welke op Aruba door Bito gespeeld zullen worden. A.s. Zaterdag zal Bito uitkomen tegen de bekende „Trappers" en op Zondag tegen „Corona".

VOETBAL.

Johan Maurits — Neptunus 0—0 (wedstrijd moest wegens regen worden afgebroken).

Zondag a.s. 4 uur Mgr. Verriet trophee Dos Caminos — Republiek.

Cooperatieven Beheersen Zweden

[Eigen correspondentie]

Evenals de Coöperatieve Consumentenvereniging Curaçao beperkt de gigantische Zweedse Coöperatieve zich niet uitsluitend tot haar leden, maar onderhoudt zij grote winkels, warenhuizen, in verschillende steden, waar elkeen kopen kan. De leden der Coöperatieve delen in de winst. Enkele maanden geleden heeft de Jamaicaanse Jezuïet, Pater Sullivan S.J. Curaçao bezocht als onderdeel van een studiereis naar Coöperatieven in het Caraïbische gebied. Een van de landen waar de Coöperatieve zich op grootscheepse schaal heeft ontwikkeld, is Zweden: ongeveer een derde deel van Zwedens bevolking is georganiseerd in een verbruikscoöperatieve, die 60.000 leden telt. De omzet van deze enorme coöperatieve, onderdeel van het sociale bestel van Zweden, maar los van de regering staande, is in guldens uitgedrukt ongeveer 300.000.000 tegen 10.000.0z0 toen zij begon in 1908.

Fabriceert zelf.

Doordat zulk een groot deel der bevolking in een coöperatieve is georganiseerd, kan de coöperatieve aanzienlijke invloed oefenen op het prijspeil van allerhande artikelen.

Toen gewone verbruiksartikelen in 1921 te duur werden, zo vertelde men ons in het luxueus ingerichte kantoor te Stockholm, is de coöperatieve begonnen zelf deze artikelen te fabriceren. Het gevolg is, dat de coöperatieve thans eigenares is van margarinefabrieken, graanmolens, schoen- en rubberfabrieken; de coöperatieve fabriceert voor haar leden electrische peertjes, kunstzijde, huisgerei, aardewerk e.d. In Stockholm bezochten wij nog een groot warenhuis, dat eveneens eigendom van de coöperatieve is.

Uit dit laatste blijkt reeds, dat de coöperatieve haar oorspronkelijke doel voorbij is gestreefd.

Aanvankelijk was het de bedoeling om van alles in het groot in te slaan en dan onder de eigen leden te verdelen.

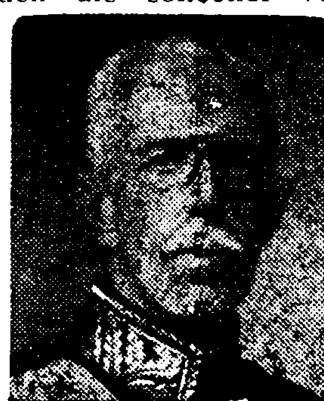
Lange tijd is dit zo geweest, maar momenteel werkt de Zweedse coöperatieve met eigen winkels waar elkeen kan kopen. De winsten worden verdeeld onder de aandeelhouders die dus ... bel op verdienen door de lagere prijzen en door de verdeelde winsten. Een vergelijking met de Willemstadse CCC valt hierbij onwillekeurig op. Al is de Zweedse zuster heel wat groter en machtiger, zo machtig zelfs, dat zij het economische leven practisch kan hanteren.

Naar men ons vertelde is over de gehele linie ongeveer 12% van de kleinhandel in handen van de Coöperatieve. Wat betreft de producten die de Coöperatieve zelf fabriceert, neemt zij tussen de 15 en 30% van de kleinhandel in beslag. Vooral voedingswaren vormen de grote kracht van de Coöperatieve: niet minder dan een vijfde deel van alle voedsel dat in de kleinhandel omgezet wordt, gaat via de Coöperatieve!

Ontwikkeling na het eten.

Een nog merkwaardiger expansie van de Coöperatieve gedachte is die dat na het eten ontwikkeling komt. De Coöperatieve is al in 1915 begonnen met eigen studiekringen te maken.

Op het ogenblik is dit ontwikkelingsprogramma van de Coöperatieve zover gegaan, dat zij eigen scholen heeft, speciaal opleidt voor boekhouding, accountancy, week- en maandbladen uitgeeft van populair wetenschappelijke aard. Minder gelukkig is men met de leiding van deze studiegroepen, want bij gebrek aan geschikte personen is men gidsen gaan uitgeven, zodat alles te oorspronkelijk wordt en veelal ontaardt in een schriftelijke cursus, welks vragenlijstje door een „student" met antwoorden wordt ingevuld. Behoorlijke controle ontbreekt bij de omstreeks 30.000 mensen die elk jaar op deze manier vrij waardeloze examenpapieren krijgen. Het enige voordeel dat er naar onze mening in dit onderwijs schuilt is wellicht dat de leden van de Coöperatieve enig primair sociaal-economisch inzicht krijgen, dat ze in staat stelt wijs te worden uit de verslagen van hun Coöperatieve. Men begrijpt dat het hier om millienen gaat en dat de leden die collectief verant-

GUSTAF V

woordelijk zijn (staat noch gemeente zijn erin geïnteresseerd) enig idee hebben van hun Coöperatieve is zeker van waarde.

Coöperatieven verhandelen 90% van de zuivel

Naast deze verbruikscoöperatieve hebben vanzelfsprekend de producenten hun eigen verkoopscoöperatieven gesticht, waarvan die der boeren (1/3 van de Zweedse bevolking is boer) ongeveer 90% van alle zuivelproducten uit heel Zweden op de markt brengt. Doel van deze verkoopscoöperatieven is, zo zegt men, om de producten tegen lagere prijs op de markt te brengen.

Het slachtvee gaat voor de helft door middel van een coöperatievz naar de markt en brood voor ongeveer 40%. Voor eieren, ooft groenten, enz., heeft Zweden coöperatieven gevormd.

Blinkt het goud?

Dat het evenwel niet alles goud is wat er blinkt, blijkt uit de flatwoningen die de Coöperatieve bouwt. In Stockholm, Hagfors en andere industriesteden komt men woningen te kort. In een eeuw tijds is het percentage der bevolking dat in de industrie werkt, gestegen van 8 tot bijna 40%.

Op enorme schaal is men daarom flats gaan bouwen en wie rond ziet, ... dat deze overbevolkt zijn, terwijl er buiten de industriesteden nog een enorm woningtekort en dus ... heerst. De flats zien er fraai uit hebben prachtige hygiënische voorzieningen, zijn voor Ir. Willemse en de officieren om te watertanden van de onteIbare telefoons, maar zij huisvesten ook ontelbare gezinnen, die er samengeokt zitten. Vele gezinnen hebben niet veel meer dan twee kamers en een keuken. Bovendien zijn de prijzen hoog: soms 1/3 van het inkomen.

Volgens het programma worden er een 30.000 flats per jaar gebouwd, maar men heeft er nu reeds 50.000 per jaar nodig, zodat de achterstand steeds groter wordt.

Dat zelfs een socialistische regering niet altijd terstond de moeilijkheden uit de weg ruimt, blijkt in Zweden dat een van de meest stabiele regeringen van Europa heeft en waar het socialisme dus royaler kans had om op te treden dan elders.

Dat Zweden evenwel op weg is een zeer sterk gesocialiseerde staat te worden — en soort progressief Beveridgeplan is sedert verleden jaar in uitvoering — staat vast voor elkeen die dit mooie land bezoekt.

POLITIE - BERICHTEN.

Te Savaneta had een aanrijding plaats tussen een personenauto 1609-A bestuurd door W.H. L. en een carioca, genummerd 668-A, bestuurd door G.P.T. Beide motorrijtuigen liepen geringe schade op. Geen gewonden.

Aan de wacht werd gemeld dat er in de Trompstraat een vechtpartij had plaats gehad en dat er een gewonde manspersoon op de straat lag. De politie trof inderdaad een manspersoon, genaamd M.W., aan. Zijn linkeroog was geheel opgezwollen en boven en onder het oog bevonden zich verschillende kleine wondjes. Daar hij onder drankinvloed verkeerde, wist hij niet te vertellen wie hem deze verwondingen had toegebracht.

De vrouw van voormelden manspersoon verscheen aan de politiewacht en verzocht politieassistentie, daar W. haar en de beide kindertjes mishandelde. Hierna is de onverlaat weer van zijn woning opgehaald en ter ontnuchtering en kalmering aan de politiewacht ingesloten.

Een aanrijding had plaats op de Hoofdverkeersweg nabij het Spaans Lagoen tussen een zg. „weapon-carrier" en een der grote autobussen van de Verkeersonderneming „Comfort". Hierbij werden twee personen ernstig en twee andere licht gewond. Per ambulance werden de gewonden overgebracht naar het San Pedro Hospitaal te Oranjestad. De schade aan beide motorrituigen, vooral aan de grote autobus, was aanzienlijk. De bestuurder van de „weapon-carrier", van C. verkeerde bijna in kenlijke staat van dronkenschap en door zijn schuld is dan ook de aanrijding ontstaan.

Er werd gemeld dat er de Grensweg een personen-auto tegen een afrastering was aangereden. Personen-auto 2188-A, bestuurd door M.H. was door het onklaar worden van de voetrem tegen de ijzeren buizen, geplaatst voor de afrastering, aangereden. De afrastering was niet beschadigd, terwijl de bestuurder niet onder drankinvloed verkeerde.

Assistentie werd gevraagd voor een manspersoon in de Zeewijk, genaamd J.C. die met een kapmes gewapend, en onder de invloed van alcoholhoudende drank verkerende, zijn buurman had bedreigd. De politie arresteerde den boosdoener en sloot hem ter ontnuchtering en voor zijn eigen en eens anders veiligheid in.

Verbaliseerd werden 4 personen wegens openbare dronkenschap; 1 bestuurder terzake het parkeren aan de verboden zijde van de straat; 2 bestuurder voor het rijden zonder rijbewijs; 1 bestuurder wegens het onder de invloed van alcoholhoudende drank optreden als bestuurder van een vierwielig motorrijtuig; 1 manspersoon terzake het werpen met flessen over de openbare weg; 1 bestuurder terzake het rijden met een vierwielig motorrijtuig met ondeugdelijke stuurinrichting, remmen en geen spiegel.

JACQUES LEGER OP VACANTIE.

Dinsdag vertoefde op Curaçao de Haïtiaanse gezant te Caracas, de Heer Jacques Leger. De Heer Leger was op doorreis naar Haïti alwaar hij zijn vacantie, van slechts enkele dagen bij zijn familie gaat doorbrengen.

VAN OUD OP NIEUW. HOE HET WAS?

Van de echte fikse plasregens, die zo plotseling uit de lucht vallen, zodat geen mens mee droog van de brug komt, hadden de mensen naar huis gejaagd, doch toen het droog bleef, kwamen ze nà de kerk toch op het Brionplein kijken. Er was muziek van een Zweedse fanfare van de Gottland. De muziek was classiek, men luisterde toch stil en klapte na ieder nummer. Men riep van „biba" na afloop, daar niemand weet wat, dat in het Zweeds betekent. Iemand gaf de mannen een koele dronk als dank, toen werd het weer stil op straat.

Er reden wel wat bussen voorbij met muziek, doch er was geen geanimeerd publiek langs de straten. Tegen elf uur kwam men toch bijéén, drukker en drukker werd het. Men ging, zoals men dat tientallen jaren gedaan heeft, naar het Brionplein. De gevel bleef donker. Jongens riepen om „luz", doch ver weg dacht een Bisschop zeker aan zijn volk. Toen het schot viel, zagen we jongemannen als altijd hun pet afnemen, knielen en een kruis maken. Het ging in tempo, maar men deed het toch. Daarna maakte men zoveel kabaal, dat alle boze geesten het werkelijk op hun heupen gekregen hebben. Portugezen liepen nog te zingen, zwaar in de keel en flink stacato. In de vroege morgen van de eerste dag liepen de senjoritas in het rood, „want dat is de kleur van geluk".

VERTROKKEN.

Gisterenavond vertrok per „Twente" met bestemming Amsterdam de Zeer Eerwaarde Pastoor A. Spekle. Met hetzelfde vliegtuig vertrokken, Mère Superieure Vincentia, Sr. Ambrosine en Sr. Amata van Bonaire.

Morgen waarschijnlijk vertrekt A. Volk in gezelschap van drie frères van Aruba met de ss. Uraguay bestemming Antwerpen.

OOST-INDIË EN DE WEST.

In „De Maasbode" (6 December) treffen we een verslag aan van een onderhoud met den gouverneur van Curaçao, Dr. Kasteel. Een der vragen ging over „Indië en de West"...... „heeft de ontwikkeling van de zaken in Indië ook een terug op Uw gebied?"......

„De Gouverneur glimlacht bedenkelijk. Ik heb genoeg te doen met Curaçao, zegt hij, en kan geen deskundig oordeel vormen over een aangelegenheid, welke zo moeilijk is en welke door zovele deskundigen wordt behandeld. Rekening houdend met het feit, dat het Nederlandse volk lang niet mals is voor zijn staatslieden ... denk slechts aan Oldenbarnevelt, aan de gebroeders De Witt, aan Thorbecke en Kuyper. Het heeft de gewoonte hen eerst achteraf te eren, nl. als zij goed en wel dood en begraven zijn.

Maar natuurlijk ondervinden wij enige repercussie, die is er altijd. Bij ons had men graag direct een volledige rijksconferentie gehad voor allen tegelijk, waar alle zaken ineens zouden worden besproken, doch men heeft volkomen vertrouwen in de regering, die uit is op een vernieuwing van het koninkrijk. Wanneer men er in slaagt op basis van wederzijds vertrouwen de besprekingen voort te zetten, kan men inderdaad komen tot een vernieuwd koninkrijk. Het was voor de Nederlanders buitenmate moeilijk na de Japanse nachtmerrie weer tot contact te komen met de Indonesiërs en het is van het hoogste belang dit contact vast te houden. Vergeet niet één ding: personen sterven, maar het Rijk blijft.

Het is van betekenis, dat men er slaag in is deze banden te vinden en bovendien is het van belang uit de sfeer van agitatie te geraken. Maar dit is slechts mijn persoonlijke mening. Overigens heb ik hier een prettige sfeer en een grote mate van begrip voor onze eilanden gevonden. De regering is bereid aan alle redelijke verlangens van Curaçao, voortvloeiende uit de redevoering van de Koningin, te voldoen en deze belofte loyaal uit te voeren."

VERLOOFD

FLORENCE NEWTON

EN

JOOP VAN GIJN

31 December 1946

Algemeene Bekendmaking.

De Procureur-Generaal, Hoofd der Politie in Curaçao,

GELET OP

artikel 9 van de Vuurwapenverordening (P.B. 1930 No 2);

B E V E E L T

dat personen, die zonder daartoe bevoegd te zijn, vuurwapenen of munitie voorhanden hebben, deze binnen twee dagen na datum dezer, ten hoofdbureele van Politie, kamer nummer 15 in bewaring zullen geven.

V E R S T A A T

dat deze Algemeene Bekendmaking op den 2den Januari ... in de volgende dagbladen bekend gemaakt zal worden: ... & Nieuwsberichten"; „Amigoe di Curaçao"; „La ..." en „Boletin Comercial".

Willemstad, Curaçao, 2 Januari 1947

De wnd. Procureur-Generaal,

Hoofd der Politie in Curaçao,

J. J. A. ELIAS

V E R L O O F D:

MARIE GERARDINE PALM

en

JAN VAN DELDEN

Curaçao — *1 Januari 1947*

Noorwegen herstelt zich van de Oorlog

(Eigen correspondentie).

Oslo, December — De haat tegen de Duitsers en de exorbitant hoge belastingen zijn vrijwel alles wat nog aan de oorlog herinnert in Noorwegen, dat zich snel herstelt van de rampspoeden. Weliswaar zijn nog vele zaken gerantsoeneerd, maar in alle kringen hoorde uw correspondent dat men de rantsoenen meer dan voldoende acht, met uitzondering van chocolade en eieren. Voor degenen die tijdens de oorlog alles verloren hebben is het moeilijk zich in de kleren te zetten, maar de anderen kunnen dit van de voorhanden bons heel goed doen. In stad en op het land treft de goede kleding, die wel is waar duur is (200 kroon voor een goedkoop herenpak en 6 — 800 voor een prima qualiteit), doch gekocht wordt omdat de meesten tijdens de oorlog geld verdienden dat niet gebruikt kon worden. Tabakswaren zijn geheel vrij en wat sigaretten en pijptabak aangaat zeer goed; de merken Gold Flake e.a. zijn Noorse fabricaat, al wordt bij overeenkomst de Engelse naam gebruikt. De Noorse sigaren zijn slecht en de geïmporteerde Nederlandse sigaren kosten meer dan een kroon (ongeveer 2 kroon voor een gulden) per stuk! Vlees is vaak moeilijk te krijgen, maar de Noren plegen veelal vijfmaal per week vis te eten en dat is er in overvloed. Lukte het tijdens de oorlog een walvis te vangen en voor de Duitsers verborgen te houden, dan had men van 700 tot 3000 kilo vlees en hierdoor was Noorwegens hongersnood immer geringer dan die in Nederland.

De belastingen zijn zeer hoog. Men kan niemand spreken of hij klaagt erover. Globaal moet op inkomens beneden de 12.000 kronen 15-20% belasting plus nog een 2½% staatsbelasting betaald worden. Boven de 12.000 kronen [illegible] belasting progressief op tot [illegible] omzetbelasting — op alles behalve kranten — is met 11% zeer hoog. Wie 25.000 kronen verdient betaalt ongeveer 8.000 kronen belasting en wie er 50.000 verdient, plm. 30.000 kronen belasting. M.a.w. het is voordeliger om lage inkomens te hebben. Deze hoge inkomsten [illegible] vooral in handels- en fabrikantenkringen en de exorbitant hoge belastingen ontnemen hun de werklust. Een groothandelaar zeide mij dat hij des zomers en des winters 6 weken vacantie nam en gaf, „omdat het in dit land geen zin meer heeft hard te werken”. Dit neemt niet weg dat Noorwegen momenteel al weer 125.000.000 kronen per maand [illegible] industrieproducten fabriceert, waardoor het al aardig het voor-oorlogse peil benadert (was 200.000.000). De Noorse handelsvloot — voor de oorlog de vierde ter wereld na Groot Britannië, Verenigde Staten en Japan — ging voor de helft verloren, maar volgens het in uitwerking zijnde programma is men in 1949 weer op peil.

Geestelijk is een terugval te bespeuren. De Lutherse Staatskerk, die 97% der bevolking omvat, worstelt met ontkerkelijkheid, vooral te bemerken na de volle kerken in de oorlog. De jeugd komt vrijwel niet meer in de kerk en gaat skien. Van de 300.000 inwoners van Oslo trekt op Zondagen wel een derde naar buiten en in de kleinere steden nog meer. De kleine katholieke missie — met plm. 3000 leden, vooral bediend door Nederlandse priesters — staat voor geldgebrek. Het aantal secten neemt onrustbarend toe. Drankzucht, door de regering kunstmatig gevoed door verkoop per maatje te verbieden en alleen bij flessen tegelijk te laten verkopen, is tot een nationaal euvel geworden, waartegen de hoge accijnsen niet baten.

De vriendschap voor Engeland en Nederland is even groot als de openlijke vrees voor Sovjet-Rusland. De communisten steunen de meerderheidspartij der socialisten die in Noorwegen veel radicaler zijn dan in Zweden.

UIT DE ST. PAULUS DRUKKERIJ KWAM VANDAAG DE 5000STE AMIGOE!!!

DAGBLAD AMIGOE DI CURAÇAO

WORDT ONTKLUISTERD

HEDEN VERSCHIJNT HET 5000STE NUMMER VAN DE „AMIGOE”.

CURAÇAO

NIEUWJAARSWENS VOOR CURAÇAO.

Hare Majesteit de Koningin wenste in Haar radio toespraak ter gelegenheid van Nieuwjaar, de Nederlandse Gebieden in de Westerlijke Hemisphere „de verwezenlijking van zelf-bestuur, hetgeen zo velen zo vurig verlangen” (Den Haag, Aneta).

ONS KONINKRIJK

DE GEVECHTEN BIJ MEDAN.

Een Nederlandse Militaire zegsman verklaarde Dinsdag, dat het Nederlandse Militaire hoofdkwartier te Medan, Sumatra bericht ontvangen heeft, dat Indonesische republikeinse militaire autoriteiten de overeenkomsten omtrent de afbakening van het door Nederlanders bezette gebied tot eindiging van alle vijandelijkheden in dat gebied en die op 27 December gesloten zijn wensen te verbergen. De zegsman noemde de ontwikkelingen te Medan „ernstig” en zeide dat een notificatie gemaakt door Republikeinse leden, dat de verenigde commissie, die de overeenkomsten arrangeerden op basis van de verenigde wapenstilstands commissie in Batavia besloten heeft geen „nieuwe verdedigings maatregelen” toe te staan.

Wat deze opmerking betekende is niet erg duidelijk, doch de Nederlandse zegsman verklaarde, dat een Nederlandse patrouille per ongeluk de grens van het door Nederland bezette gebied overtreden was. De patrouille werd teruggetrokken zodra de fout ontdekt werd en rapport werd onmiddellijk gemaakt aan de plaatselijke republikeinse autoriteiten, toegevende dat een fout gemaakt was en de verzekering gevende, dat stappen genomen zullen worden tegen degenen, die verantwoordelijk hiervoor zijn.

De zegsman voegde hieraan toe dat deze „poging om de verstoorde gevoelens, ten resultaat van de fout, tot rust te brengen, niet erg veel succes hadden.”

Dr. J. van de Velde, de Nederlands Indische politieke adviseur voor Sumatra verklaarde, dat alles gedaan werd aan de Nederlandse kant om de overeenkomsten na te komen die getekend werden aan de Republikeinse kant door den Minister van Landsverdediging Sjarifoedin en Lt. Gen. Oerip Soemodihardjo, de chef van de republikeinse generale staf.. Hij zeide dat niettegenstaande dit feit hebben de republikeinse militaire leiders voortdurend de overeenkomsten gesaboteerd (Batavia, Aneta).

JO VINCENT.

Maandag werd bekend, dat de beroemde Nederlandse opera en concert soprano, de 48-jarige Jo Vincent, een uitnodiging heeft ontvangen van de Nationale Concert en Artisten Vereniging van New York om in de hersft een tour van 6 weken door de Verenigde Staten te maken.

Deze soprano, die in het privé leven Mevrouw C. J. G. Bos-Vincent is, zou, alhoewel zij zeer gezocht op podiums door geheel Europa en welbekend is in de Verenigde Staten, niet meer in andere continenten zingen. Zij specialiseert in liederen en oratorios en is beroemd voor haar uitvoeringen van liturgische muziek. Zij is de dochter van de beroemde beiaardier Jacob Vincent.

In September is zij van de rank van 8 in de Orde van Oranje Nassau verheven tot officier in de Orde, in herkenning van haar activiteiten gedurende de Duitse bezetting. Zij is in het begin van 1942 als gijzelaar gevangen genomen door de Duitsers nadat in concerten te Amsterdam in het openbaar de Reich Commissaris voor bezet Nederland, Seyss Inquart afsnauwde (Aneta).

(Komt zij ook naar Curaçao — Red. Am.)

NAAR JAVA TERUG.

Het is Dinsdag vernomen, dat de Commissie Generaal die Nederland vertegenwoordigde in de onderhandelingen, die geleid hebben tot de Linggadjati overeenkomst, 5 Januari naar Batavia zal vertrekken (Den Haag, Aneta).

NEDERLANDSE ANTILLEN EN SURINAME.

De Memorie van Antwoord voor de Tweede Kamer op de begrotingen 1946 en 1947 deelt, in antwoord op de vraag welke voorbereidende maatregelen zijn getroffen om tot herziening van de Surinaamse en Curaçaose staatsregelingen te geraken, mede dat de betrokken wetswijzigingen thans practisch gereed zijn en binnen zeer afzienbare tijd aan de gouverneurs voor beschouwingen en raad zullen worden aangeboden.

Op een voorstel aan Suriname en Curaçao om voor het mogelijk maken van een meer regelmatig overleg met deze gebiedsdelen representanten aan te wijzen, die tevens in Nederland zullen medewerken aan de verdere uitwerking van de voorgestelde wijzigingen in de Staatsregelingen, is nog geen antwoord binnengekomen.

Binnenkort — aldus de Memorie van Antwoord — kan de Kamer een wetsontwerp verwachten tot het instellen van een welvaartstonds voor Suriname. Dit plan, waaraan ongeveer dertig millioen gulden Surinaams Courant ten koste zal worden gelegd en waarvan de hoofdtrekken reeds zijn bekend gemaakt, heeft ten doel in een betrekkelijk kort aantal jaren een sociaal-economische grondslag voor een blijvende welvaart in dit gebiedsdeel te leggen.

In de Nederlandse Antillen, die door de oliebedrijven thans een hoog conjunctuur doormaken, waarvan de welvaart echter eenzijdig georiënteerd is, is met hetzelfde doel een „Stichting Welvaartsplan Nederlandse Antillen” gevormd, waarvan de kosten op ƒ 200.000 Curaçaos Courant zijn geraamd. (Hiervan is door particulieren reeds ƒ 70.000 gestort en verleende de Staten een belangrijke subsidie.) De heren Dr. Ir. J. Goudriaan en Ir. D. Dresden maken om de sociaal-economische mogelijkheden te besturen een reis naar de Nederlandse Antillen.

Gedurende de periode 1940 t m 1945 werd door Suriname een hoeveelheid van 6 millioen ton bauxiet naar de Verenigde Staten verscheept. Gedurende dezelfde periode werd door Curaçao en Aruba voor een waarde van ongeveer 1.5 milliard gulden olieproducten geleverd.

R.V.D.

„Naar de Technische Heilstaal“

door

Ir. H. J. A. de Goeij.

Wie de huidige wereldchaos op sociaal, economisch en staatkundig gebied overschouwt, kan terecht opmerken, dat de politici gefaald hebben in het tot stand brengen van een betere wereld; gefaald juist in een tijdperk, waarin de enorme vooruitgang op het gebied van de toegepaste natuurwetenschappen de mogelijkheid heeft geopend voor een ongekende materiële welvaart.

Deze onevenredigheid tussen het technische kunnen en de feitelijke rampspoed heeft menig natuurwetenschappelijk onderzoeker op de gedachte gebracht, dat de chaos zijn ontstaan vindt in het feit, dat de leiding op dit ondermaanse nog steeds in handen is van politici, juristen, militairen, kortom: vertegenwoordigers van een voorbij, niet-technisch tijdperk. In hun mening is er een nieuw tijdperk aangebroken, waarin de toegepaste natuurwetenschap het levensbeeld beheersen zal, ja, in feite nu reeds beheerst; en dit tijdperk zal, ze menen zij, aan het mensdom vrede en geluk te brengen, mits van politici van het oude slag, de leiding niet meer in handen is doch van nieuwezakelijke natuurwetenschapsmensen en technici.

Het moge waar zijn, dat in de moderne wereld, waarin de techniek zulk een grote rol speelt, de technische deskundigen een grotere medezeggenschap in het maatschappelijk leven behoren te krijgen; dat is een onderwerp op zich.

Twee dwalingen.

Wie echter de litteratuur doorwerkt, welke vooral sedert „de” atoombom over dit onderwerp is verschenen, ziet, wanneer hij aandachtig leest, daarin een tweetal ernstige dwalingen naar voren komen; en de tweede dwaling is ernstiger dan de eerste!

De eerste dwaling is, dat men voorbijziet, dat de politiek (de zorg voor het algemeenschap) een zeker speciaal gebied is, dat zeer biezondere kennis, biezondere begaafdheden en karaktereigenschappen verlangt, wil de politicus werkelijk een heilzame politiek voeren.

Iemand moge een goed natuurwetenschappelijk onderzoeker zijn, een technisch „kanon”; doch dat wil in het geheel nog niet zeggen, dat hij ook de nodige kennis heeft van al de schakeringen van het maatschappelijk leven; evenmin, dat hij ipso facto die besluitvaardigheid, voorzichtigheid, tact, kortom die staatsmanswijsheid bezit, welke voor een goed staatsbeleid noodzakelijk is.

Want de staatkunde is niet zuiver een „techniek”, doch een werkzaamheid van de gehele menselijke persoon; iets, waarbij de intellectuele en morele capaciteiten geheel worden ingezet. Een hovaardige, een onmatige, een onrechtvaardige of wellusteling kan als politicus zijn volk slechts naar de afgrond voeren...

En daarom is de tweede dwaling, die wij signaleren willen, erger dan de eerste:

Veel natuurwetenschappelijke onderzoekers en technici menen, dat het menselijk geluk bereikbaar is in een volmaakt functionnerend technisch apparaat, en dat de godsdienst iets is uit een voorbij tijdperk, toen men — missend al de technische heerlijkheden van thans — de aardse ellende trachtte te compenseren door het geloof aan een eeuwig leven.

Welk een kortzichtigheid!

De techniek immers kan (hoogstens) middel zijn tot een gelukkig leven; het geluk bestaat in dit tranendal — en dat zal het blijven, ondanks alle technische vooruitgang! — in het leven volgens de deugd; niet als „volmaakte heiden”, doch als volmaakt christen.

En nu de feiten.

Het begon natuurlijk in de U.S.A. Het Congres moest zich bezig houden met problemen, door het verschijnen van de atoombom in de internationale politiek opgeroepen. Het „House Military Affairs Committee” behandelde de May-Johnson Bill, welke tot doel had, het gebruik en de ontwikkeling van de atoomenergie onder militaire controle te plaatsen. De atoomphysici en chemici echter, die aan de totstandkoming van de bom hebben gewerkt, waren het voor een groot deel niet met deze May-Johnson-Bill eens; geen geheimhouding, zoals deze wet voorzag, doch openlijke internationale uitwisseling van de resultaten der atoomonderzoekingen was volgens hen de enige waarborg voor een blijvende vrede.

Zij hadden succes. De politiek zwichtte voor de serene wetenschapsmensen; de Bill werd ingetrokken, en een Senatorial Atomic Energy Committee onder leiding van Brien MacMahon hervatte de besprekingen en verhoren van al de prominente atoomvorsers. Als resultaat kwam er een nieuw ontwerp, waarin verregaand aan de ideeën der atoomonderzoekers werd tegemoetgekomen, en waarbij de onderzoekingen niet meer onder militaire, doch onder civiele controle worden gesteld.

Wij willen het hier verder niet hebben over het vóór- en tegen van beide wetsontwerpen; dat is een vraagstuk op zich. Och het is interessant op te merken, dat hier natuurwetenschappelijke onderzoekers bewust in de politieke arene zijn binnengedrongen en... de eerste slag hebben gewonnen.

Nu zal men zeggen: goed, maar dit was dan ook een zaak, waarover de politici niet konden beslissen, zonder de terzake deskundigen te horen. Dit moge waar zijn, doch het heeft er alle schijn van, dat de mannen der natuurwetenschap in het politieke offensief willen blijven, ook op ander gebied dan dat van de atoombom.

De „A”-bom is hier aanleiding geweest tot de volgende beschouwingen:

„Wij, natuuronderzoekers, ontdekken nieuwe krachten en mogelijkheden, die de aarde tot een beter bewoonbare planeet kunnen maken. In handen echter van niet-natuuronderzoekers, van beroepspolitici, worden deze krachten misbruikt, en wordt de wetenschap, die op zichzelf op internationale samenwerking gericht is, verlaagd tot een instrument van nationalisme en volkerenhaat”.

Wij kunenn het tot zover wel eens zijn met onze physici en chemici. Zij gaan echter verder. Zij zeggen: „de natuurwetenschap bestrijkt langzamerhand het gehele terrein van de menselijke werkzaamheden. Landbouw, veeteeglt, industrie, verkeer: overal brengt het wetenschappelijk onderzoek verbetering, omwenteling. De politici hebben getoond, geen vrede en orde te kunnen opbouwen: daarom moeten de natuuronderzoekers, die door hun werk indirect reeds het wereldbeeld beheersen, thans ook actief aan politiek gaan doen, en op de duur de leiding nemen. Zij zijn daartoe ook veel beter geschikt, omdat het wetenschappelijk onderzoek de mensen geduldig, eerlijk en onzelfzuchtig maakt”.

NA OUDJAAR.

Op den eersten Januari 1947, overleed in New-York tot onze groote droefheid onze geliefde echtgenoot en broer

David Lopez Penha

in den ouderdom van 62 jaar

Mevr. de Wed. Elizabeth L. Penha-King
Mevr. de Wed. Rebecca Capriles-L. Penha
Mevr. de Wed. Abigail Chumaceiro-L. Penha
Julius L. Penha Jr. en echtgenoote
Henry L. Penha
Arnold Valencia en echtgenoote
Mevr. de Wed. Jael L. Penha-Maduro
Sarah Lopez Penha
Nora Lopez Penha

Zalig Nieuwjaar
aan vrienden en bekenden
Pastoor Bartel O.P.
DEN HAAG HOLLAND

1946

Juni.

1. „De situatie waanzinnig. Het is een poppenkast, doch ook een kwestie van temperament", aldus Da Costa Gomez.
Feyenoord — Aruba 4—3.
2. Curaçao — Colombia 1—0.
3. Komst Surinaamse Commissie.
„Henkes deed de hemel open".
5. Aruba — Suriname 8—1.
6 Sommige mensen wensen de „Amigoe" niet meer te lezen!
Staten vergaderen in het openbaar in het geheim.
7. Begroting 1947 door den Gouverneur vastgesteld.
9. Feyenoord — Colombia 3—2
10. Curaçao — Suriname 6—0.
12. Een Julianastad wordt er gebouwd voor drie millioen.
13. Fair op Aruba een groot succes.
Feyenoord — Suriname 8—1.
15. Colombia — Aruba 2—1.
16. Curaçao — Feyenoord 4—0. Hatot vliegt.
18. Mgr. Pacini naar Hati.
19. Goslinga en Corver spreken over Curaçao.
20. Feest pastoor Bartel.
24. Tandarts op Bonaire na 12 jaar. Wat een kiespijn!
25. De Amigoe schrijft over „verhitte gemoederen".
Commissie bij H.M. de Koningin.
27. Publicatie van de petitie, niet van het memorandum (zie 17 October).
Arends vóór, Römer tegen publiek bij commissievergaderingen.
29. Grote dag voor Curaçao. Priesterwijding Amado Römer.

Juli 1946.

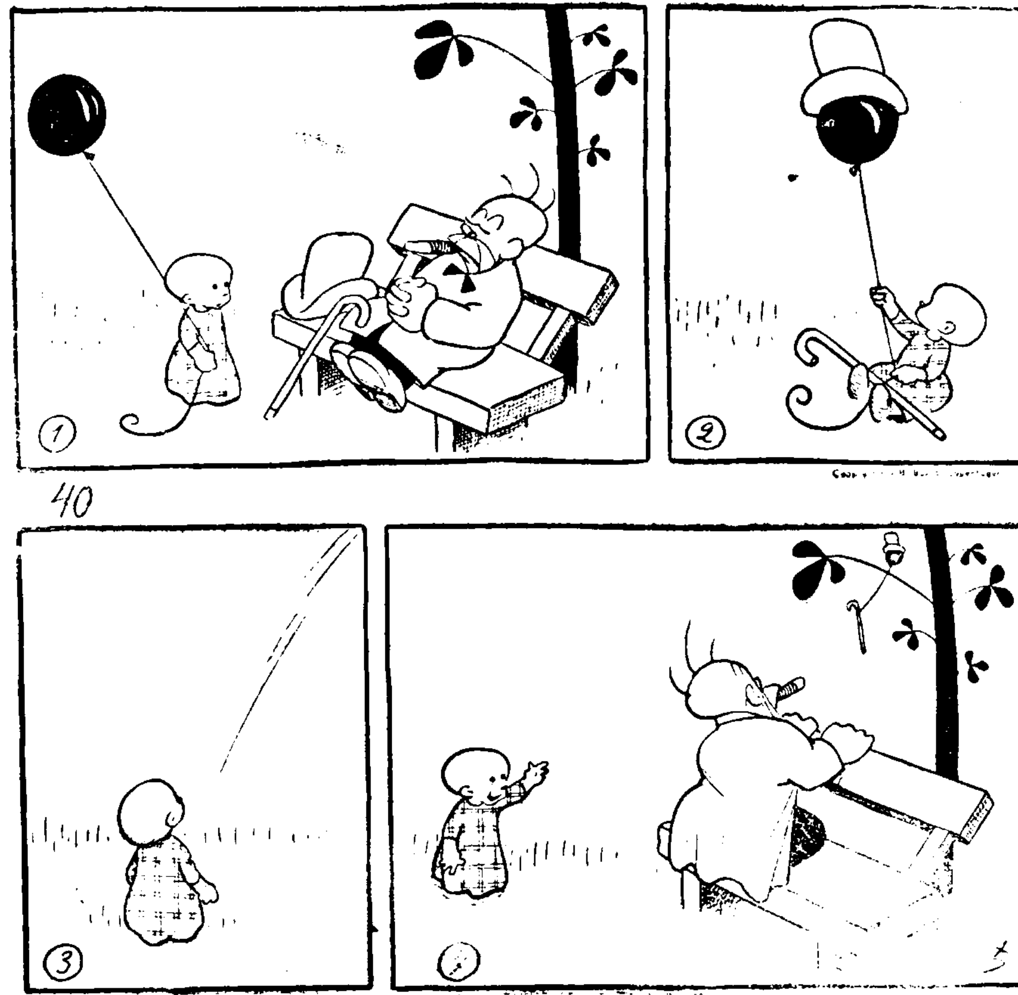
1. J. Anne Jonkman wordt Minister over ons.
2. Geen benzine op St. Maarten.
3. Maandblad voor de handel.
4. Communiqué Katholieke Partij-bestuur.
5. Manifest naar Holland, ook adhaesie telegram.
6. „Regeringsverklaring aanvaardt ons standpunt" zegt Gomez. Mgr. Verriet houdt rede over het nut van ambachtschoolonderwijs.
7. Betoging in het stadium. Motie van wantrouwen tegen bestuur Katholieke Partij.
10. Commissie Ellis publiceert een communiqué.
11. Rijksconferentie is het middel zegt Jonkman.
13 Onze staatslieden aan de arbeid.
16 Palestina werk op Curaçao.
17 J.P.P. 5 jaar.
18. Arbeidsvrede bij de wet geregeld.
21. De heer Lasten zong God 50 jaar lof. „Boissevain" komt met polities.
23. Geen luidsprekers meer op straat.
24. Moeder Perpetua plotseling overleden.
26. Nationale feestdag op Curaçao.
27. „Een goede maar overbodige petitie" schrijft de Amigoe.
29. Commissie vertrekt uit Nederland.
30. Gomez weert zich.

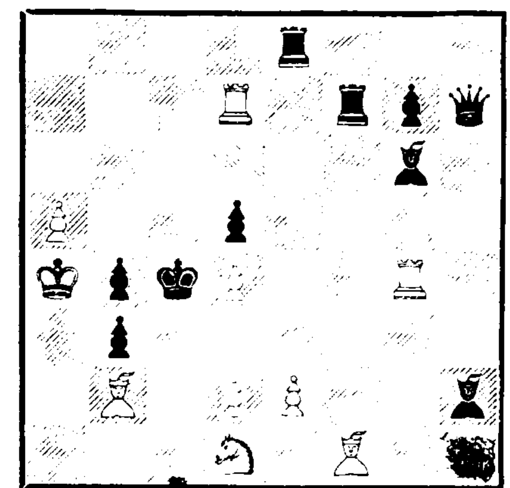
Augustus.

1. „Geschiedenis van de Missie" door Pater Latour verschenen.
2. Lloyd Smith geridderd.
4. Nieuw bestuur Katholieke Partij.
6. Verzet-tentoonstelling.
7. Curaçao helpt Santo Domingo.
8. Curaçaose voetballers in Holland.
10. Gouden Priesterfeest Pater Wahlen.
11. Zilveren Priesterfeest Pastoor Schipper.
13. Geen strómannen meer.
14. Doop „Oranjestad".
15. Diamantenfeest Frater Radulphus.
17. „Journalistieke geschiedenis" verschenen.
18. Curaçao verliest in Amsterdam.
19. Prof. Thijsse bestudeert de haven.
23. Bergman en Van Haaren naar Washington.
24. Pastoor Henriquez geestelijk adviseur van de Katholieke Partij.
25. Mgr. Verriet vertrekt naar Holland met Pater Bührs als secretaris.
28. G.P.D. in Suriname opgeheven.
29. Geen water op Fleur de Marie.
30. Voor Katholiek Nederland gaf men 186.055.13.
31. Onze oud-redacteur Pater Wahlen ontsliep in den Heer.

September.

1. Tentoonstelling Alers op Aruba.
2. Eerste politieke vrouwenvergadering op Curaçao.
3. Curaçao — Groningen 1—0. Arbeidsbemiddelaars benoemd.
5. Columbiaanse schepen in de haven.
7. Weer staking in de haven.
10. Curaçaose Athleten in Nederland.
11. Staking gaat door.
12. Havencentrale gaat beginnen?
13. De heer Cadierres wordt havenmeester. Drs. Newton over prijsbepaling.
14. Curaçao in Tilburg.
15. Ha[illegible] vertrekt.
17. Lintjesregen op Curaçao.
18. Gouverneur Kasteel „in medio disputationis".
19. Brug bijna weer stuk.
22. Angelista Martina 104 jaar.
24. Dood aan de insecten met D.D.C.
25. Bloch gaat New York voor tourisme.
27. Liga Santa Monica opgericht.
28. Radio-contact Bovenwinden komt tot stand.
29. Verkade biscuit op Curaçao, doch niet in Holland.

TOEN ADAMSON UITR USTTE VAN OUDJAAR.

MAT IN TWEE ZETTEN

Algemeene Bekendmaking

„De Gezaghebber van Aruba, Plaatselijk Hoofd van Politie, beveelt ingevolge artikel 9 der Vuurwapenverordening (P.B. 1930 No. 2), dat personen, die zonder daartoe bevoegd te zijn, vuurwapenen of munitie voorhanden hebben, deze vóór 1 Januari 1947 aan het Bureau van Politie te Oranjestad in bewaring zullen geven.
De aandacht wordt erop gevestigd, dat hij die een vuurwapen of munitie voorhanden heeft, zonder in het bezit te zijn van een geldige machtiging, strafbaar is.
Zij die in het bezit zijn van een machtiging tot het voorhanden hebben of bij zich hebben van een vuurwapen of munitie, moeten vóór den datum van afloop van den geldigheidsduur vernieuwing der machtiging aanvragen.

Oranjestad, 17 December 1946
De Gezaghebber, Plaatselijk Hoofd van Politie
voornoemd,
Mr. L. C. Kwartsz.

Kerkgeschiedenis

Pater Stoppel was in correspondentie met Nederland en gaf daarin zijn indrukken over de ellende op Curaçao waar hij schreef vrienden en familieleden, en zijn vriend le Sage plaatste zijn brieven in het tijdschrift de Godsdienst-vriend. Toch was er nog geen geweldige pers, die hem zou kunnen steunen in zijn plannen. Pater Stoppel nl. wilde de toestand op Curaçao wettelijk verbeteren, hij heeft zijn pastoor, noch ook het gouvernement op Curaçao hiervan in kennis gesteld, doch zo ongeveer in de maand Mei 1817 schreef hij een brief aan zijn vriend uit de jeugd H. Tomas, om met goedkeuring van de Aartspriester van Holland J. Cramer aan koning Willem I te verzoeken een „reglement tot verbetering van de zedelijke toestand der slaven in Suriname en Curaçao" te willen maken. Deze Hermanus Tomas sinds 1816 pastoor van de Franse kerk in Den Haag was een persoonlijk vriend van koning Willem I en heeft veel invloed gehad op verschillende kerkelijke aangelegenheden uit die tijd. We begrijpen dus waarom Pater Stoppel zich tot hem wendde.

Ons is de brief bekend van Pastoor Tomas, waarin hij aan zijn aartspriester de door Stoppel vereiste permissie vraagt, om het verzoek aan de koning te mogen aanbieden. In die brief van 15 Juni 1817 zegt Pastoor Tomas, dat Stoppel zijn inlichtingen over Suriname van iemand heeft die daar anderhalf jaar gewoond heeft. (We weten niet wie hij bedoeld). Hij beweert dat de jeugd van Suriname veel belooft voor de toekomst er zouden twee priesters naar toe moeten. De plantagehouders laten niet toe, dat men de slaven kinderen noch volwassenen doopt. Op Curaçao worden ze wel gedoopt doch het huwelijk wordt belet en door verkoop verwijdert men getrouwden van elkaar, men heeft er ook geen zorg voor gebrekkigen en oude slaven.

Pastoor Tomas zegt aan de aartspriester dat hij voor zijn vriend Stoppel „gaarne en met liefde" zulk een verzoek aan de koning zal aanbieden. Hij kreeg de permissie en bood koning Willem I het verzoek aan. Waarschijnlijk zal hij dit persoonlijk ten paleize gebracht hebben. Het stuk wordt nog in het huisarchief van de Oranjes bewaard.

13 October 1817 tekende de aartspriester J. Cramer het af en kon het aan de koning worden aangeboden, die het onmiddellijk op 18 October doorzond naar de Minister van koloniën, doch nu begint de historie...

1) De text van het verzoek zelf is kalm en waardig. Het vraagt zeven punten.

1) De plantagehouders mogen geen beletsel stellen tot het dopen.

2) Vrije toegang tot de plantage voor de priesters om er te onderrichten in een daartoe ingerichte localiteit.

3) Het toestaan van een wettig huwelijk. Het wordt gemakkelijk gemaakt door de bepaling te maken dat men slechts mag trouwen met iemand die werkt op dezelfde plantage.

4) Het huwelijk moet gratis zijn.

5) Verbod tot verkoop van getrouwden zonder verkoop van de wederhelft. Recht tot vrijkoop voor de wederhelft, indien een der partijen vrij is, ook van de kinderen.

6) Hulp van priesters moet voor de stervenden worden ingeroepen.

7) Hulp van de autoriteiten tot handhaving van het bovenstaande. Het request is heel rustig en kalm. „De zegeningen ook van deze verlaten mensen zullen Uw Majesteit rusten, terwijl haar zorgen en krachtdadige ondersteuning in deze ook tot het laatste nageslacht de heerlijkste vruchten zullen dragen".

In September 1816 aangekomen verstuurde hij in Mei 1817 ongeveer dit request naar zijn vriend Tomas in Den Haag. Een goed half jaar dus nadat hij op het eiland aankwam. In het jaar 1817 begon het gouvernement met scholen voor vrijen alleen, jammer genoeg had men voor deze „neutrale" scholen niet de geschikte krachten laten uitkomen. In de maand Juli krijgt men op Curaçao bezoek van de bisschop van Panamá. Het is mogelijk dat Stoppel dat juist nog een bezoek aan Aruba gebracht heeft doch het staat niet opgetekend.

Uit Holland hoorde hij natuurlijk nog niets pas in October werd het verzoek bij de koning ingediend en er was geen luchtpost.

In Juni 1818 is Pater Stoppel op Bonaire. Hij zal in correspondentie getreden zijn met de prefect van Suriname Wennekers. Deze zal later in 1819 een soortgelijk request indienen bij de koning. (Juli 1819). Hij beroept zich op artikel 180 van de grondwet.

Op Bonaire heeft Pater Stoppel zijn hart kunnen ophalen, hij heeft er een paar brieven geschreven naar familieleden, waarin hij het een en ander vertelt over zijn werkzaamheden en waarin we kunnen zien wat een werker het was.

Pater Stoppel schrijft:

„Waarde Broeder en Zuster".

Thans zit ik gelijk gij ziet op een ander eiland, tien of twaalf uren aan deze zijde van Curaçao. Het is heden de vijftiende dag, dat ik hier ben en ik denk dat ik er nog tien weken nodig zal zijn. Er zijn twee kerken, die drie of vier uren van elkander verwijderd. Aanstaande Vrijdag denk ik weder per pak en zak op te breken naar de beneden kerk, ik moet een zeer hoge berg over. De mensen hier zijn van een beste aard, onkundig doch zeer leerzuchtig, ze weten niet waarmee zije den Pader zullen plaisieren. Intussen zijn ze dood arm. Men klaagt bij u over armoede, maar er is hier mijns bedenkens geen land onder de zon, dat armer zijn kan en waar de noodzakelijkheden tot 's mensen leven meer ontbreken dan hier. In vijf achtereenvolgende jaren is de oogst van de maïs zo heet het koorn hier, mislukt, men lijdt in de volste zins des woords honger en men is nog blije als men voor een kan maïs, zijnde iets meer dan drie stuivers hollands, landswerk in de zoutpannen, een allerzwaarste arbeid kan bekomen. De aarde levert niet meer op dan enige struiken en doornen, men ziet geen groen, dan enige bladen aan struiken".

Men vraagt zich natuurlijk af, wie had er voor die „kerken" gezorgd, daar een brief aan een neef Antonius.

„Het Westen heeft voor mij volstrekt niets aantrekkelijks dan alleen het heil der zielen, waarvoor ik dagelijks werk, en de genadige en barmhartige God doet mij vele afgedwaalde en in de duisternissen des doods, door Satansboeien gekluisterde ongelukkigen van de rand des eeuwigen ongeluks brengen. Soli Deo honor et gloria! Het is alhier alsook verder het Westen in een geestelijke wijngaard alwaar vele vruchten te vergaderen zijn, doch het ontbreekt alleen aan werklieden. Ach behaagde het God om zijn goddelijke inspraken te laten dalen in de harten van zovele geestelijken in Europa, die er ontbeerbaar zijn, opdat zij door een geestelijke ijver gedreven werden om herwaarts over te steken, teneinde zo menige ongelukkigen, die naar geestelijk voedsel snakken te spijzigen. Dit zoude alleen strekken tot behoud van vele zielen, maar ook tot groei en bloei onzer kolonie, want zonder Godsdienst als zijnde de eerste plicht van de staat: kan geen land of rijk bestaan: die geen Godsdienst heeft is een onnut lid der maatschappij. Ach... men bezwijkt onder de menigvuldige werkzaamheden en welk vooruitzicht is er op hulp?

Uit Bonaire terug werd hij ziek, kreeg de gele koorts en stierf op 10 October „zijnde Zaterdag de klokke tien uren voormiddag heeft de Almogende behaagd van dit tijdelijke naar de Eeuwige Leven uyt te rukken onzen zeer tederen en beminde leeraar den Eerw. Pater Joannes Stoppel apostolijke predicant in den ouderdom van ruim 50 jaaren en Zondag ten twaalf uren middag is Zijn Eerwaarde doode Ligchaam begraven met groote leed van de gantsche Roomsche gemeentes" schreef een zekere Bartholomeus Senior in zijn memoriaal.

Het was een zware slag voor Curaçao. Onmiddellijk toen hij uit Bonaire terugkwam schijnt hij ziek geworden te zijn, althans hij doopt slechts één keer op 3 September. Tragisch deze vlugge dood.

De kerkmeesters hebben zijn graf in December 1823 nog eens laten opmetselen. We weten niet waar hij begraven is, misschien was men van wege zijn sterven aan de geel koorts bang hem in de kerk bij te zetten.

In de Godsdienstvriend het tijdschrift van le Sage, de vriend van Pater Stoppel schreef iemand afkomstig van Curaçao — „Onberekenbaar is ons verlies in dien ijvervollen zendeling. Voor verscheidene duizende Catholijken, welke zich op Curaçao, Bonayre en Aruba bevinden is er slechts een enkele priester, een zwakke grijsaard van zeventig jaren, zodat wij bijna geheel van Geestelijke hulp broofd zijn. De Almagtige voorzie in ons treurig lot". „Deus providebit".

Pater Pirovano wordt nu een zwakke grijsaard genoemd. We weten echter, dat hij vroeger een krachtige persoonlijkheid was. In een oud aantekening boek van de zoon van bovengenoemde Bartholomeus Senior lezen we, hoe hij op een avond op het kerkplein door de Pastoor wordt toegeroepen. Hem werd publiek verboden de rozenkrans voor te bidden want... hij was verliefd op een meisje en de Pastoor vond dat toekomstig huwelijk niets. De Pastoor liet het er niet bij verbood hem nog ooit van zijn leven er naar toe te gaan (hij ging er toch naar toe ieder dag, al was het dan ook met schrik en beven voor de Pastoor).

Op zekere dag kwam de Pastoor zelf naar het huis waar het meisje woonde, om te zien of Senior Jr, daar ook was en hij had een stok onder zijn habijt verborgen, om hem er uit te rammelen, zo hij hem daar aantrof. Een wel wat vergaande zielzorg.

Die laatste weken na zijn terugkomst van Bonaire waren tragisch voor Pater Stoppel, ziek waarschijnlijk ligt hij te bed, als de Pastoor hem daar komt vertellen dat de gouverneur hem een afschrift heeft gestuurd van zijn suppliek naar de koning om er een rapport over te schrijven. De kapelaan had een brief naar de koning geschreven zonder iets aan de Pastoor te zeggen.

Pater Pirovano moest ook een rapport maken naar aanleiding van dit request en... hij valt zijn kapelaan af, „zo erg is het niet", is de toon van zijn antwoord. Men heeft opgemerkt dat de Pastoor vergeet, dat Stoppel ook de toestand in Suriname wil behandelen.

Triest schrijft de Pastoor over Stoppel.

„Hij heeft mij nooit om enige hulp gevraagd, maar altijd op een domineerder wijs is hij voortgegaan".

De geele koorts nam hem weg vóór dat het verbanningsbevel tegen hem kon worden uitgevoerd en men dient wel te onthouden dat in een Curaçaose kroniek te lezen staat dat hij stierf „met groote leed van de gansche Roomsche gemeentens".

We moeten toch stilstaan bij de geschiedenis van deze Pater Stoppel en zijn suppliek aan den koning van 18 October 1817 Pater Stoppel was 'n een man op leeftijd, toen hij hier aankwam. Misschien was het daarom, dat hij moeilijk kon wennen? Men zegt ook, dat hij fel geweest moet zijn in zijn preken op het beledigende af, was Stoppel een Streber? Vreemd is het natuurlijk buiten Pastoor en gouvernement om ineens een brief te gaan schrijven over de toestanden hier op Curaçao. Hij was kapelaan, moest de Pastoor daarin kennen, was burger onder het gouvernement had dus afschrift kunnen sturen.Doch het is te begrijpen dat iemands gemoed overloopt bij het zien van het leven van die mensen op Curaçao, en het request gaat naar den koning.

Dan komt daar het bericht op Curaçao dat die Pater een brief heeft gericht zo maar tot de koning zelf. De Pastoor is als apostolisch Prefect voorbijgegaan en zal verstoord geweest zijn, het gouvernement is woedend. Stoppel zou door den gouverneur niet meer toegelaten zijn als priester, doch hij was reeds dood.

Pirovano moe van alles trok zich terug op Aruba waar hij stierf op 9 November 1820. Men neemt het hem kwalijk dat hij nu als oud man van 70 jaar niet zo meer kon strijden als Stoppel. We moeten niet vergeten dat hij jaren lange ondervinding had en wist wanneer het lijntje breken kon. Hij kende de mentaliteit van een type als die belachelijke schoolmeester Paddenburg, die men uit Holland had laten overkomen met de gouverneur die het bestuur van de Engelsen op Curaçao overnam na de Napoleontische oorlogen, een type, die een dergelijke minderwaardige critiek levert op het papiament, dat men er nu nog kwaad over wordt.

Pater Pirovano wilde breed zijn, in het doopboek van de protestanten staan de doopsels, die hij voor hen heeft opgestuurd, hij had iets flinker moeten zijn, zijn rapport over de suppliek van zijn kapelaan, die daar lag te streven, is te persoonlijk, het gaat alleen over het komen op de plantages en het toedienen der sacramenten op de plantages en dat was in Suriname heel anders dan op Curaçao, waar men heel gemoedelijk omging met dien ouden man pastoor Pirovano, getuige een gedicht op hem in de „Curaçaosche Courant", toen men de vergissing had gemaakt hem wij-bisschop te noemen. Niemand zou hem iets in de weg leggen, natuurlijk niet, doch hij had onmiddellijk door moeten hebben, dat wat hem gevraagd werd in zijn advies vooral sloeg op Suriname; er wordt hem niet gevraagd wat hij dacht van het feit, dat de mensen niet mochten trouwen, dan had hij het harde woord van pastoor Brouwers kunnen aanhalen tegen fiscaal Van Teylingen.

Over die quaestie van huwelijken zullen de heren zelf wel een antwoord op geven, wijzend op losbandigheid, waar ze zelf de oorzaak van waren, door hun maatregel het huwen te verbieden. Dat was nog eens een sophisme. Tot in Rome zocht men na of die Pater Stoppel wel een wettig missionaris was; men had er veel voor over, iets te vinden.

In zijn antwoord-brief aan den Minister laat de Gouverneur Kikkert goed uitkomen, dat hij, zo die Pater Stoppel nog leefde, hem zeker had moeten suspenderen; Pater Pirovano moet geprezen als een waardig geestelijke, doch zulk een onverdraagzaam wezen als die Pater Stoppel had hij al die jaren op Curaçao nog nooit gekend. De rapporten over de suppliek uit Suriname naar den Minister opgezonden, zijn van dezelfde geest doordrongen. Het rapport van de commissie voor de zaken der Protestantse Kerken in Nederlands Oost- en West-Indië van het jaar 1821, wijst er toch op, dat er op Curaçao wel meer bedienaars van het geloof mochten zijn om de doop toe te dienen en geeft toe, dat er bij de Katholieken meer ijver is. Dat is toch nog wat goeds voor Pater Stoppel. Heeft de suppliek nog meer succes gehad?

Op 17 September 1818 werd de slavenhandel verboden, de suppliek kan er toe hebben meegedragen, dat men hier toe overging. (De vrijmaking volgde pas in 1863.)

In de „Godsdienstvriend" verschenen er artikelen over dit onderwerp met de titel: „Blik op de betrekkingen van Europa tot de koloniën, ten aanzien van de slavernij en [illegible] uit deze beschouwing, voortvloeyende naar de behoeften des tijds"; tweede deel, pagina 81 tot pagina 126.

Evenzo verscheen er een „Plan ter aanmoediging" van den Eerwaarden heer Van der Weyden met ideeën over dit onderwerp.

Wat nog mooier was, door de groeiende belangstelling voor de West werd door den aartspriester J. Cramer, die permissie had gegeven de suppliek aan te bieden aan den koning een „Broederschap van den Heiligen Geest opgericht" om de missie in West en Oost te steunen (1819).

Op Curaçao kwamen er politiemaatregelen tegen mishandeling.

In Suriname kreeg prefect Wennekers het recht kerkelijk te trouwen. „Het is voor een groot man veel waard in wat voor tijd en wat voor omstandigheden hij geboren wordt". Dit woord geldt ook voor Pater Stoppel.

Het geven van een paar uurtjes onderwijs kwam pas onder den goeden Gouverneur Van Lansberge in de vijftiger jaren. Het binnenkomen bij de mensen op de plantages was nog moeilijk in de dertiger jaren volgens pastoor Putman van Sta Rosa. Het is jammer, dat de schrijver van een artikel over de missie van de Paters Franciscanen in het jaar 1858 (verschenen in de „Katholieke Nederlandsche Stemmen") zulk een mak artikeltje heeft geschreven. Hij had veel meer voor ons kunnen achterhalen.